

Jaarverslag 2006

Dierexperimentencommissie
Rijks*universiteit* Groningen

Adressen

post	Antonius Deusinglaan 50 9713 AZ Groningen
E-mail	secre.DEC@med.umcg.nl (secretariaat)
WWW-pagina	www.rug.nl/umcg/dec

De DEC-RuG

Samenstelling.

De Dierexperimentencommissie van de Rijksuniversiteit Groningen (DEC-RuG) werd in mei 2006 versterkt door een lid met statistisch/methodologische deskundigheid. Personen met deze deskundigheid waren gezocht door middel van een advertentie in de Universiteitskrant van de RuG. Hierdoor bestond de DEC-RuG in 2006 uit 11 personen waarvan 4 extrne leden.

Verder werd een tweede proefdierdeskundige bij de RuG aangesteld die ook als adviseur voor de DEC zal functioneren.

Vergunninghouders.

De DEC-RuG is bevoegd proefdieronderzoek te beoordelen voor de RuG samen met het Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG). De DEC-RuG kan ook aanvragen behandelen voor enkele andere vergunninghouders, te weten Institute for Pig Genetics BV, IQ Corporation, Van Hall Instituut, Koeman & Bijkerk en Stichting Biomade Technology. Voor deze andere vergunninghouders samen werden 10 aanvragen beoordeeld.

Activiteiten DEC-RuG

Vergaderingen.

Evenals het voorgaande jaar, kwam de DEC-RuG in 2006 11 keer bijeen, d.w.z. eens per maand behalve in augustus. Bovendien werd in een speciale vergadering de beoordelingsprocedure van de DEC geëvalueerd. De KLEINE-DEC, waarin de voorzitter, vice-voorzitter en secretaris zitting hebben met de proefdierdeskundigen als adviseur, kwam in 2006 19 keer bijeen.

Het jaarlijks overleg van de KLEINE-DEC (namens de DEC) met de voorzitter van het College van Bestuur van de RuG (vergunninghouder) vond plaats in juni, naar aanleiding van het jaarverslag 2005.

De voorzitter van de DEC-RuG woonde een vergadering bij van de DEC-AMC, ter informatie over de daar gevolgde procedures. Omgekeerd was een van de AMC-proefdierdeskundigen aanwezig bij een vergadering van de DEC-RuG. Een inspecteur van de Voedsel- en Warenautoriteit bezocht een vergadering van de KLEINE-DEC.

Projecten en adviezen.

Het aantal projectaanvragen bij de DEC-RuG bleef toenemen, zoals blijkt uit onderstaande tabel. Hierdoor nam de belasting voor het secretariaat en voor de DEC-leden verder toe. Hierop wordt verder ingegaan bij het onderdeel 'Ontwikkelingen' van dit verslag.

Aantal behandelde aanvragen van 2001 tot 2006

categorie project	aantal aanvragen					
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
nieuw	154	176	181	222	227	181
aanvulling	52	61	77	55	69	154
wijziging	76	57	63	113	148	167
verlenging	108	158	110	123	118	146
totaal	390	452	431	513	562	648

De DEC-RuG adviseerde positief over 629 aanvragen. Dit is 97% van de aanvragen; dit beeld komt overeen met dat van voorgaande jaren. Over 18 aanvragen werd geen oordeel gegeven, omdat het verzoek voor verlenging overbodig was (n=2), de aanvrager niet op vragen van de DEC reageerde (n=6) of de aanvraag terugtrok (n=1), of omdat de DEC de informatie te onvolledig vond om de aanvraag te kunnen beoordelen (n=3) of wijzigingen niet binnen een lopend project vond passen (n=4). Twee aanvragen wachtten nog op afhandeling omdat vergunningen voor biotechnologische handelingen niet aanwezig zijn.

Over 1 aanvraag werd negatief geadviseerd. Het betrof een onderzoek waarvan de DEC, mede op grond van extern advies, van oordeel was dat de proefopzet niet geschikt was voor het beantwoorden van de beschreven vraagstelling.

Bij acceptatie van 132 projecten werden voorwaarden gesteld aan de uitvoering. Bij 43 projecten adviseerde de DEC een opzet met minder dieren dan waren aangevraagd (totaal -2961 dieren); bij 25 projecten vond de DEC-RuG juist dat er meer dieren dan gevraagd nodig waren (totaal +1473 dieren) om een adequate proefopzet te waarborgen of omdat de berekening van de dieren onvolledig was.

Er werden 40674 dieren aangevraagd, veel minder dan in 2005 toen 50873 werden aangevraagd. Toch is dit nog een toename ten opzichte van voorgaande jaren: 35253 in 2004 en 30770 in 2003. Uit de registratie van daadwerkelijk uitgevoerde projecten blijkt dat er jaarlijks bij de RuG 20000-25000 dieren in dierproeven werden gebruikt.

Beslissingsprocedure.

Om tot een besluit te komen stelde de DEC vragen aan de onderzoeker over 189 van de 335 nieuwe en aanvullende projectaanvragen (56%); dat is weer een toename ten opzichte van 2005 (49%) naar hetzelfde niveau als in 2004 (56%). Bij 63 van deze aanvragen kon de DEC, in afwachting van antwoord op gestelde vragen, wel instemmen met het opstarten van het onderzoek gedurende een beperkte periode.

Naar aanleiding van vier aanvragen werd informatie van een externe deskundige ingewonnen over een dierproef, ter ondersteuning van de beoordeling door de DEC. Over 76 projecten vroeg de DEC advies van een van de biologische veiligheidsfunctionarissen.

Enkele keren werd door de hele DEC, de KLEINE-DEC of een afvaardiging van de DEC met onderzoekers gesproken over problemen met projectaanvragen en de beoordeling daarvan door de DEC. Naar aanleiding van kritiek van aanvragers besloot de commissie sneller voor mondelinge toelichting uit te nodigen, met name als er na een ronde van vraag en antwoord nog onduidelijkheden over een project bestaan.

Ontwikkelingen

Belangenverstrengeling

Het CVB heeft de DEC laten weten geen verantwoordelijkheid te zullen aanvaarden voor dierproeven waarbij een verstrengeling van belangen kan ontstaan. Die mogelijkheid bestaat als een universitaire medewerker die de dierproef zal verrichten tevens belanghebbende is in een bedrijf waarvoor de proeven worden gedaan. Aanleiding voor deze positiebepaling was de vraag van de DEC over de

positie van zelfstandige bedrijfjes opgericht door RuG-medewerkers die gebruik maken van RuG-faciliteiten en geen vergunninghouder dierproeven zijn.

In dit kader heeft de DEC een advies aan het CVB voorgelegd, over een project waartegen geen bezwaar bestond op grond van de Wet op de dierproeven. Om belangenverstrengeling te voorkomen heeft het CVB besloten dit project niet onder verantwoordelijkheid van de RuG te laten uitvoeren.

Statistiek/methodologie

Sinds 2004 heeft de DEC het CVB gewezen op de wenselijkheid van een expertisecentrum bij de RuG dat door onderzoekers en DEC geconsulteerd kan worden met statistische en methodologische vragen over onderzoeksprojecten. Doordat er sinds 2006 een statisticus zitting heeft in de DEC, worden onderzoekers geconfronteerd met meer inhoudelijke statistische vragen. UMCG-medewerkers kunnen inmiddels een beroep doen op de afdeling Epidemiologie voor statistische ondersteuning. De DEC hoopt hiermee bij te dragen aan een optimalisering van de proefopzet.

Veldbiologisch onderzoek

Om een dubbele beoordeling van veldbiologisch onderzoek te voorkomen (voor de Wet op de dierproeven en de Flora- en Faunawet) coördineert de DEC met de proefdierdeskundigen de ontheffingsaanvragen. De ervaringen hiermee in 2006 waren gunstig: de DEC kan haar oordeel goed baseren op het advies van haar vaste externe adviseur en de onderzoekers hoeven weinig extra informatie aan te leveren. Een bezwaar aan de procedure is dat deze voor het DEC-secretariaat omslachtig is en de behandeling door het ministerie LNV nog veel tijd in beslag neemt. Aan het ministerie is voorgesteld om voor de RuG een andere opzet van de ontheffingen Flora- en Faunawet te realiseren, maar het overleg hierover verloopt uitermate traag.

Werken aan de grenzen van het meten

De DEC werkt soms op de grens van het meten van ethische en wetenschappelijke aspecten van een dierproef. Dit gebeurt als de DEC betwijfelt of beschreven methoden wel geschikt zijn voor het beantwoorden van een onderzoeksvraagstelling. Wanneer daarover vragen worden gesteld aan onderzoekers krijgt de DEC wel het verwijt dat ze zich begeeft op het wetenschappelijke gebied en onvoldoende vertrouwen toont in de expertise van de aanvrager. De DEC erkent dat deze indruk kan ontstaan en probeert te vermijden zich op het gebied van de onderzoeker te begeven. Toch wordt het belangrijk gevonden dat de aanvrager de DEC kan overtuigen van de validiteit van de gekozen methoden, zodat deze een solide basis vormen voor uitvoerbaar onderzoek.

Aanpassen procedures DEC-RuG

De DEC-RuG heeft besloten om haar procedure zo aan te passen dat ze de projecten aan het begin op ethische aspecten beoordeelt, terwijl proefdierkundige aspecten voornamelijk bij de uitwerking in deelprojecten aan de orde komen. De aanzet hiervoor was al in het jaarverslag 2005 beschreven. De uitwerking hiervan, met een duidelijke taakverdeling tussen DEC en proefdierdeskundigen, kan pas gerealiseerd worden als het proefdiervolgsysteem de nieuwe procedure ondersteunt.

Met de opzet voor een nieuwe DEC-applicatie ter vervanging van het huidige proefdiervolgsysteem zijn door de dienst ICT-support van het UMCG in 2006 goede vorderingen gemaakt. Toch blijkt het tijdrovend om de vele variaties van een DEC-beoordelingsprocedure te vertalen in een ICT-applicatie die structuur maar ook

flexibiliteit biedt. De eis aan de DEC-applicatie is dat deze voor de aanvragers gebruikersvriendelijk is. Voor de DEC is belangrijk dat de besluitvorming en communicatie er in worden opgenomen, waarbij handelingen voor het secretariaat vereenvoudigd worden. Op die manier zal de nieuwe DEC-applicatie een meerwaarde hebben voor alle betrokkenen.

Belasting DEC en secretariaat

Het is duidelijk dat de belasting van DEC-leden en DEC-secretariaat toeneemt door de groeiende aantallen aanvragen. Ook in voorgaande jaren werd geconstateerd dat DEC-leden moeite hebben de taken voor de DEC uit te voeren naast hun primaire werkzaamheden. Om de belasting te beperken zijn extra aspecten zoals mogelijke vervanging van dierproeven in het onderwijs in 2006 niet verder uitgewerkt. Door het secretariaat konden de aanvragen afgehandeld worden zonder hinderlijke onregelmatigheden. Wel veroorzaakten situaties met piekbelasting in een tragere afhandeling dan gewenst. Bijkomende werkzaamheden kwamen in het gedrang, zoals het schrijven van dit jaarverslag. Als gevolg daarvan lukte het niet dit jaarverslag naar de minister te sturen voor de wettelijk vastgelegde datum van 1 april.

Met de Centrale Dienst Proefdieren (waar het DEC-secretariaat organisatorisch is ondergebracht) en de proefdierdeskundigen werden eind 2006 afspraken gemaakt over de organisatie van het secretariaat, waarbij extra personeel inzetbaar is op momenten van piekbelasting. Gezien de toename van werkzaamheden is de structurele bezetting van het DEC-secretariaat vergroot naar 0,8 fte. Daarnaast is de hoop dat een goede DEC-applicatie het DEC-secretariaat zal ontlasten en zal helpen de werkzaamheden efficiënter te maken.

Groningen, 19 april 2007